

X. PORADA RIADITEĽOV FILOZOFICKÝCH ÚSTAVOV AKADEMÍI VIED SOCIALISTICKÝCH KRAJÍN

V dňoch 8.—12. septembra 1980 sa v ČSSR konala jubilejná X. porada riaditeľov filozofických ústavov akademíi vied socialistických krajín, na ktorej sa zúčastnili delegácie z Bulharska, Kuby, Maďarska, Mongolska, NDR, Poľska, Rumunska, ZSSR, Vietnamu a ČSSR. Porada začala 8. septembra v Prahe, kde boli vedúci jednotlivých delegácií prijatí tajomníkom ÚV KSČ s. J. Havlínom a predsedom ČSAV akademikom J. Kožešníkom. Hlavné rokovanie sa potom uskutočnilo v Dome vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach. 11. septembra 1980 prijal vedúcich jednotlivých delegácií v Bratislave predseda SAV akademik V. Hajko za prítomnosti vedúceho oddelenia výchovy a vedy ÚV KSS s. I. Litvaja.

Na programe porady boli tieto problémy:

1. Závery IV. porady podpredsedov akademíi vied socialistických krajín zodpovedných za spoločenské vedy a spolupráca v oblasti filozofie v r. 1981—1985.

2. Metodológia spoločenských vied.

3. Príprava XVII. svetového filozofického kongresu.

Základom diskusie k 1. bodu bol referát riaditeľa ÚFS ČSAV akademika R. Richtu. Referát a diskusia sa opierali o Dlhodobý program mnohostrannej spolupráce socialistických krajín v oblasti spoločenských vied a projekt ich realizácie v r. 1981—1985.

Hlavná pozornosť bola venovaná posúdeniu cieľových projektov Dlhodobého programu na nasledujúcu päťročnicu so zameraním na otázky materialistickej dialektiky a metodologické problémy súčasného vedeckého poznania, predovšetkým spoločenských vied.

V referáte, ako aj v diskusiách boli zdôraznené tieto momenty:

1. Pri riešení úloh, ktoré v súčasnosti stoja pred filozofiou, treba mať na zreteli ich súvislosť s riešením veľkých komplexných problémov súčasného sociálneho a vedeckého rozvoja.

2. V tejto súvislosti vystupujú do popredia integratívne, metodologické a svetonázorové úlohy filozofie, a to tak v oblasti spoločenských vied, ako aj v systéme vedeckého poznania ako celku.

3. Pri skúmaní všetkých posudzovaných otázok je nevyhnutné venovať mimoriadnu pozornosť kritike buržoáznych filozofických koncepcií, pritom sa nemožno obmedzovať len na tradičné školy a predstaviteľov buržoáznej filozofie, ale predovšetkým na kritickú analýzu súčasných prúdov.

4. Radikálne treba zlepšiť vzájomnú výmenu informácií o výsledkoch výskumu v jednotlivých socialistických krajinách.

5. Doporučiť redakciám filozofických časopisov socialistických krajín, aby venovali väčšiu pozornosť informáciám, prehľadom a recenziám, v ktorých by sa odrážala činnosť filozofov-marxistov zo socialistických, ale aj z kapitalistických krajín.

V priebehu diskusie vyjadrili účastníci porady súhlas s projektami mnoho-

strannej spolupráce a pranie, aby tieto projekty boli späté s projektami dvojstrannej spolupráce.

Zo záverov týkajúcich sa prvého problémového okruhu rokovania vyplýva, že v budúcej päťročnici bude spolupráca v súlade s výsledkami predchádzajúcej porady podpredsedov akadémií vied sústredená na plnenie troch cieľových projektov.

- a) 9.1. Dialektika spoločenského vývoja v súčasnej epoche; dialektika vývoja socializmu a utvárania komunistickej formácie — hlavný koordinátor — FÚ AV ZSSR.
- b) 9.3. Materialistická dialektika ako teória poznania a metodológie vedy — hlavným koordinátorom bude Filozofický ústav AV ZSSR.
- c) 9.5. Metodológia spoločenských vied — hlavný koordinátor Ústredný filozofický ústav AV NDR.

Z hľadiska plnenia uvedených cieľových projektov pracovníci nášho filozofického frontu sa budú podieľať na rozpracovaní týchto tematických okruhov:

1. Človek v súčasnom svete.
2. Dialektika a integrácia vied.
3. Základné otázky dialektickej logiky a teórie poznania.
4. Dialektika a komplexný prístup výskumú v súčasnej vede.
5. Filozoficko-metodologické problémy rozvoja súčasnej vedy a jej spoločenských funkcií.
6. Marxisticko-leninská metodológia dejín filozofie.
7. Marxisticko-leninské chápanie charakteru súčasného vedeckého poznania. Analýza rozvoja jeho svetonázorových a metodologických funkcií.
8. Filozoficko-metodologická funkcia marxisticko-leninskej filozofie v poznaní spoločenského vývinu.
9. Metodologické problémy integrácie spoločenských vied.
10. Vzťah historického materializmu, materialistickej dialektiky, filozofickej a špeciálnej spoločenskovednej metodológie.
11. Kritika buržoázných metodologických koncepcií v spoločenských vedách.
12. Etické a axiologické problémy rozvoja vedy.

Podkladom rokovania k druhému bodu programu porady bol referát akademika M. B u h r a (NDR) a program a projekt skúmania v tejto oblasti, ktorý pripravil Ústredný filozofický ústav AV NDR.

Materiály predložené delegáciou AV NDR vyvolali širokú diskusiu. Bola zdôraznená závažnosť problematiky obsiahnutá v predložených materiáloch a prednesený rad principiálnych pripomienok, ktoré musia byť brané do úvahy pri ďalšom spracovaní danej problematiky.

V danom cieľovom smere 9.5. *Metodológia spoločenských vied* ÚFS ČSAV a ÚFS SAV budú v ďalšej päťročnici medzinárodne koordinovať tri projekty.

1. Metodologické problémy integrácie spoločenských vied.
2. Kritika buržoázných metodologických koncepcií v spoločenských vedách.
3. Etické a axiologické problémy rozvoja vedy.

Na dané projekty nadväzuje hlavná úloha ŠPZV VIII-3-7 *Filozofické problémy rozvoja súčasnej vedy a revolučnej praxe*, ktorú koordinuje ÚFS SAV.

Dôležitým bodom porady bola informácia o prípravách na XVII. svetový filozofický kongres, ktorú predniesol prof. V. V. M š v e n i e r a d z e. Referent

zdôraznil nutnosť mať na zreteli pri príprave kongresu silnú aktivizáciu anti-marxistických a antisocialistických síl v súčasných podmienkach. Treba lepšie koordinovať činnosť národných komitétov, zlepšiť výmenu informácií, uskutočniť viac konferencií a stretnutí s cieľom spoločnej prípravy účasti na kongrese, urobiť príslušné kroky pre publikovanie prác, dosiahnuť maximálnu účasť marxistických špecialistov na plenárnych zasadaniach kongresu, včas pripraviť zodpovedajúce vedecké referáty a vystúpenia a predložiť ich Medzinárodnému organizačnému výboru. Koordinácia účasti marxistických filozofov socialistických krajín je o to dôležitejšia, že príslušné medzinárodné orgány zmenili miesto konania kongresu (miesto pôvodne stanovených Atén to bude r. 1983 Montreal), čím sa menia a podstatne sťažujú podmienky účasti filozofov socialistických krajín.

Účastníci porady boli československou delegáciou informovaní o odpovedi akademika R. Richtu na list predsedu FISPu prof. A. Diemera o údajnom prenasledovaní „filozofa“ Tomina a vyjadrili solidaritu s našim postupom v tejto záležitosti.

Zároveň doporučili prerokovať na budúcej porade riaditeľov filozofických ústavov akademií vied socialistických krajín teoretické otázky základného smeru mnohostrannej spolupráce 9.3. *Materialistická dialektika ako teória poznania a metodológia vedy*. Zhodne vysoko ocenili veľmi dobrú obsahovú a organizačnú prípravu zabezpečenú ÚFS ČSAV a ÚFS SAV, ako aj veľmi priateľské prostredie, ktoré prispievalo k úspešnému priebehu porady.

Na záver porady bol podpísaný Protokol X. porady riaditeľov filozofických ústavov akademií vied socialistických krajín, ktorý obsahuje podrobné údaje o dohodnutých organizačných a obsahových otázkach mnohostrannej spolupráce na všetkých cieľových projektoch, ako aj príprave na XVII. svetový filozofický kongres.

Ján Dubníčka

SOVIETSKO-ČESKOSLOVENSKÉ SYMPÓZIUM O MATERIALISTICKEJ DIALEKTIKE

Spolupráca medzi sovietskymi a československými filozofickými pracoviskami má dlhodobú tradíciu a neustále sa prehľbuje. Jej význam spočíva v tom, že sovietski a československí marxistickí filozofi spoločne riešia niektoré základné problémy tvorivého rozvíjania materialistickej dialektiky.

Výrazom vzájomnej spolupráce medzi sovietskymi a československými filozofmi bolo i dvojstranné sympóziu na tému: „Aktuálne otázky marxisticko-leninskej dialektiky, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 25.—27. novembra 1980 na Moskovskej štátnej univerzite. Organizátormi sympózia boli Ministerstvá školstva ZSSR, ČSR a SSR.

Úvodné prejavy na sympóziu predniesli profesor A. D. Kosičov, dekan Filozofickej fakulty Moskovskej štátnej univerzity, prof. V. I. Kirillov, vedúci Oddelenia filozofie Ministerstva vysokých a stredných odborných škôl ZSSR a doc. PhDr. L. J. Veverka, CSc., vedúci československej delegácie.

Sympóziu sa uskutočnilo v rámci vzájomnej spolupráce a výmeny skúseností medzi filozofickými pracoviskami v ZSSR a ČSSR. Prispelo k všestrannému riešeniu problémov marxisticko-leninskej dialektiky a k ďalšiemu upevneniu a prehĺbeniu jednoty a priateľstva sovietskych a československých filozofov.